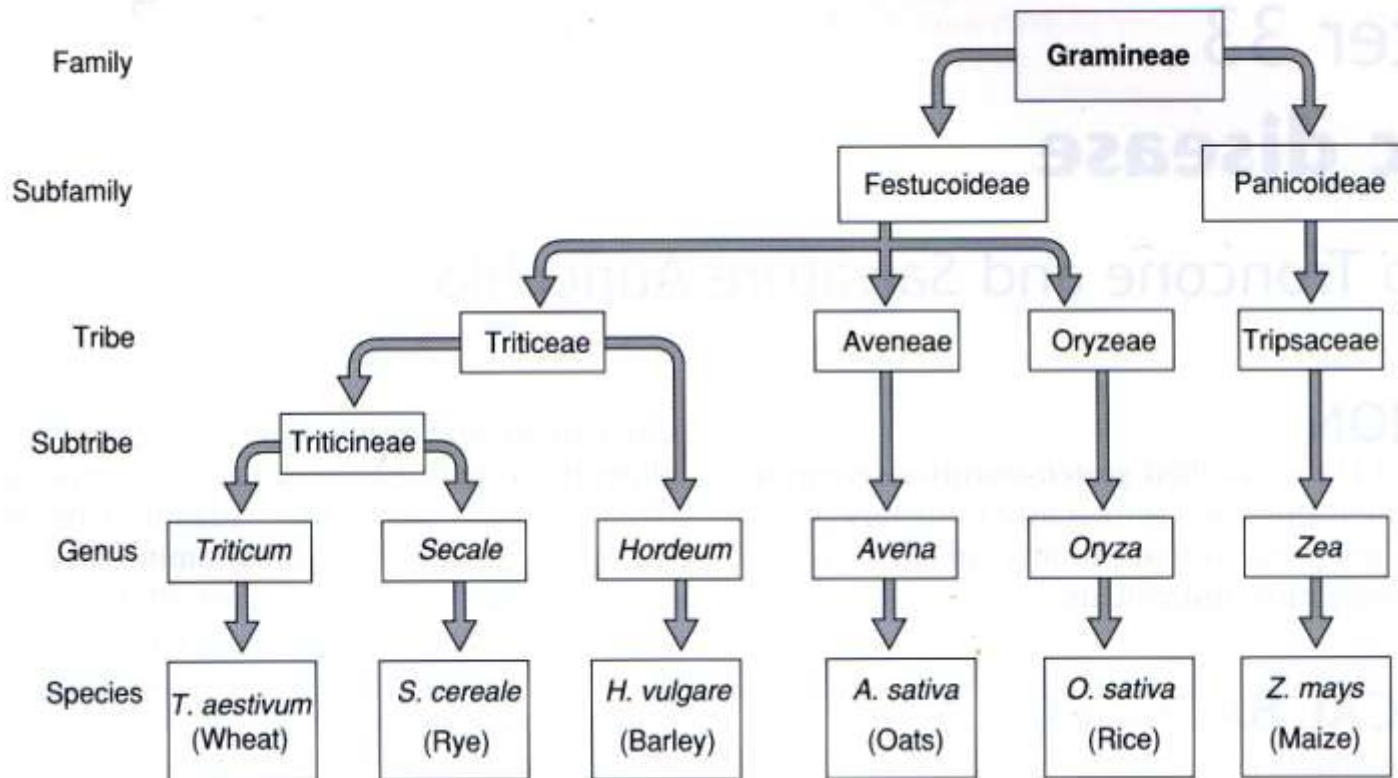

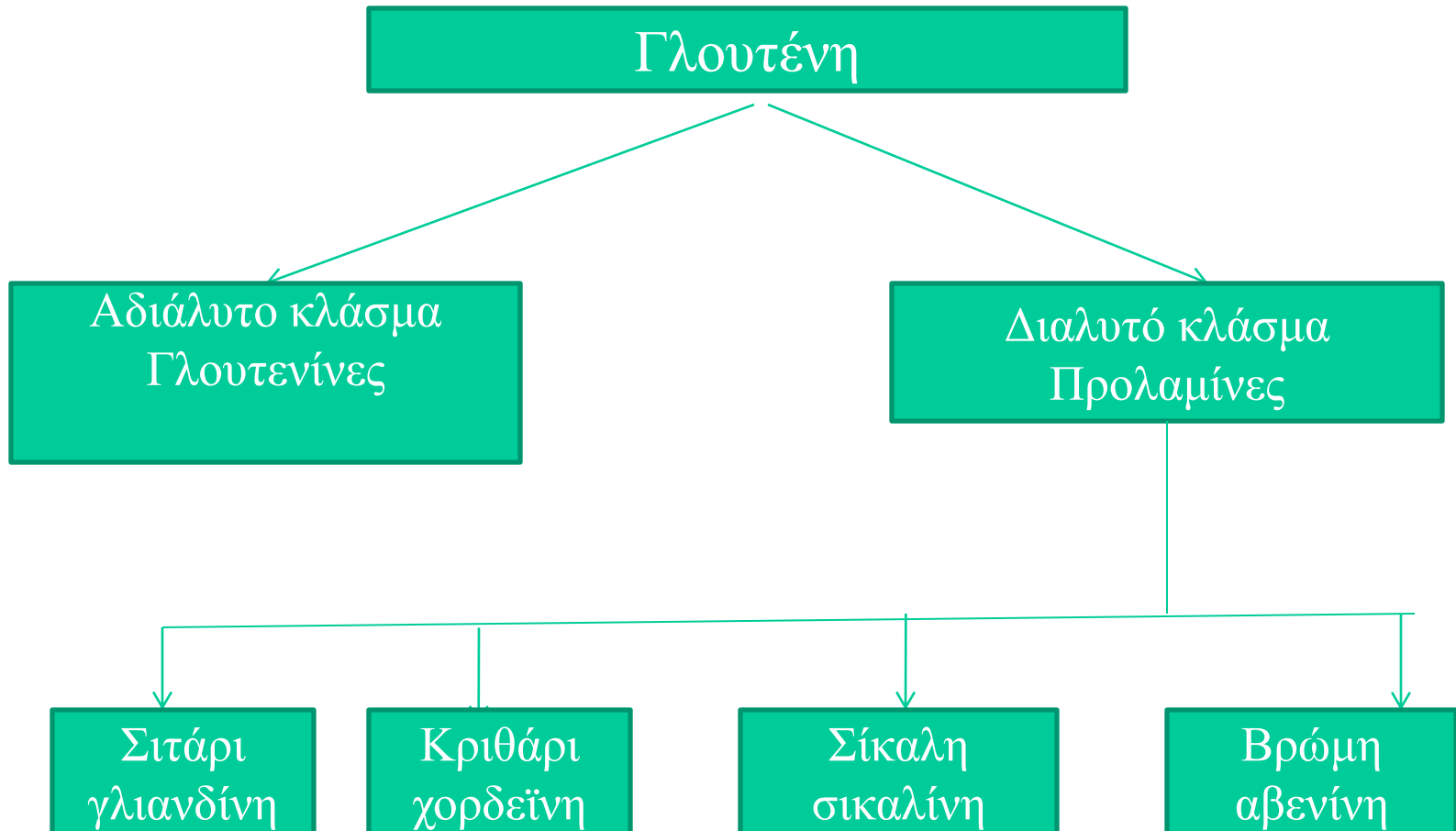
Δίαιτα ελεύθερη γλουτένης Αναγκαιότητα ή μόδα;

- Κωνσταντίνος Γ. Σιαφάκας
- Παιδίατρος-Γαστρεντερολόγος-Ηπατολόγος
- Διευθυντής Γαστρεντερολογικού –
Ηπατολογικού τμήματος
ΙΑΣΩ ΠΑΙΔΩΝ

Ταξινόμηση σπόρων δημητριακών

Γλουτένη

Δίαιτα ελεύθερη γλουτένης (ΔΕΓ)

- Αποφυγή σιταριού, κριθαριού, σίκαλης
- Επιτρέπεται η βρώμη (να μην είναι επιμολυσμένη με γλουτένη)

Επιτρεπτά προϊόντα

Φρέσκα

- Φρούτα, λαχανικά
- Κρέας, πουλερικά, αυγό, ψάρι
- Γαλακτοκομικά, σόγια
- Καλαμπόκι, κεχρί, ρύζι, κινόα
- Λινάρι, αμάραντος, φαγόπυρος
- Όσπρια, ξηροί καρποί και σπόροι (μη κατεργασμένα)
- Άλευρα ελεύθερα γλουτένης (πατάτα, σόγια, καλαμπόκι, φασόλια, ρύζι)

Επιτρεπτά προϊόντα

- Τα ποτά που παρασκευάζονται με απόσταξη ΔΕΝ περιέχουν γλουτένη (ουίσκι, βότκα κτλ)
- Τα αλκοολούχα ποτά από σταφύλι δεν περιέχουν γλουτένη
- ΠΡΟΣΟΧΗ στα προτηγανισμένα προϊόντα και τις σάλτσες (περιέχουν γλουτένη)

Επιτρεπτά προϊόντα

Έτοιμα

- Προϊόντα εμπορίου μετά από ειδική επεξεργασία που φέρουν την επισήμανση «ελεύθερα γλουτένης». Η επισήμανση «ελεύθερα σιταριού» δεν εξασφαλίζει.
- Επιτρεπτό όριο γλουτένης ≤ 20 ppm (20 mg/kg)
- Προϊόντα που περιέχουν γλουτένη από 20-100 ppm (μερικώς ελεύθερα γλουτένης) δεν πρέπει να αποτελούν μέρος της ΔΕΓ

Μη επιτρεπτά προϊόντα

- Τα προϊόντα από σιτάρι ντίνκελ ,ζέας, spelt, kamut, triticale (υβρίδιο σιταριού και σίκαλης), semolina (σιμιγδάλι), durum wheat (σκληρό σιτάρι) δεν θεωρούνται ελεύθερα γλουτένης
- Πρέπει να αποφεύγονται σε ασθενείς με κοιλιοκάκη

Σιτάρι ζέας (δίκοκκο σιτάρι)

- Ήταν το κυριότερο δημητριακό για τις χώρες Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής για χιλιάδες χρόνια
- Η συστηματική του καλλιέργειά άρχισε να περιορίζεται σταδιακά από τις αρχές του 1900 έναντι άλλων συμφεροτέρων ποικιλιών σιταριού (μεγαλύτερη στρεμματική απόδοση, λιγότερο πότισμα, ευκολότερη συγκομιδή και άλεση)

Χώροι επιμόλυνσης με γλουτένη

- Τόπος παραγωγής (χωράφια, αποθήκες σιτηρών, εργοστάσια παραγωγής και συσκευασίας)
- Τόπος πώλησης (καταστήματα πώλησης προϊόντων με και χωρίς γλουτενη π.χ. αρτοποιεία)
- Χώροι εστίασης
- Κατοικία (οικιακά σκεύη)

Κοιλιοκάκη

- Η κοιλιοκάκη είναι μια συστηματική νόσος που εκλύεται από τη γλουτένη και τα παράγωγά της μέσω ανοσολογικού μηχανισμού σε άτομα με γενετική προδιάθεση.

Αύξηση επίπτωσης κοιλιοκάκης

- Μείωση κατανάλωσης αλεύρων σιταριού
  - 1900   220 lbs/άτομο
  - 2008   134 lbs/άτομο
- Πιθανολογούμενοι παράγοντες: γέννηση με καισαρική τομή, λοιμώξεις στη βρεφική ηλικία, έκθεση σε αντιβιοτικά
- Πιο πιθανός παράγοντας η ύπαρξη δύο απλότυπων HLA DQ2

Κοιλιοκάκη

- Χαρακτηρίζεται από την παρουσία :
- ποικίλων κλινικών εκδηλώσεων που εξαρτώνται από τη λήψη γλουτένης
- εντεροπάθειας
- ειδικών αντισωμάτων (ορολογικοί δείκτες)
- απλοτύπων HLA DQ2 ή DQ8

Κλινικοί φαινότυποι κοιλιοκάκης

- **Τυπική (typical):** συμπτώματα από το γαστρεντερικό
- **Άτυπη (atypical):** συμπτώματα κυρίως εξωεντερικά
- **Ασυμπτωματική ή Σιωπηλή (silent):**
  - συμπτώματα (-)
  - ορολογικοί δείκτες (+)
  - ιστολογική βλάβη του βλεννογόνου (+)
- **Λανθάνουσα ή δυνητική (latent or potential):**
  - συμπτώματα ($\pm$),
  - ορολογικοί δείκτες (+)
  - ιστολογική βλάβη (-)

Εξωεντερικές εκδηλώσεις κοιλιοκάκης (άτυπη μορφή)

- Σιδηροπενική αναιμία
- Οστεοπενία
- Υποτροπιάζουσες αποβολές εμβρύων
- Χαμηλό ανάστημα
- Ερπητοειδής δερματίτιδα
- Διαταραχές αδαμαντίνης
- Ηπατίτιδα
- Αλωπεκία
- Υποτροπιάζουσα αφθώδης στοματίτιδα

- Αταξία
- Πολυνευροπάθεια
- Επιληψία (με ή χωρίς ενδοκρανιακές επασβεστώσεις)
- Μυασθένεια
- Αγγειίτιδα
- Μακροαμυλασαιμία
- Ψωρίαση
- Υποτροπιάζουσα περικαρδίτιδα
- Διατακτική μυοκαρδιοπάθεια

Ορολογικοί δείκτες κοιλιόκακης

- Ο προσδιορισμός των ορολογικών δεικτών (αντισώματα) έχει αξία μόνο όταν ο ασθενής λαμβάνει δίαιτα που περιέχει γλουτένη
- Αντισώματα έναντι ιστικής τρανσγλουταμινάσης, ενδομυϊου, γλιανδίνης IgG, IgA

Θεραπεία κοιλιόκας

- Μέχρι αυτή τη στιγμή : Διαβίου δίαιτα ελεύθερη γλουτένης

Κοιλιοκάκη.

Επιστροφή αντισωμάτων στα φυσιολογικά

- **Υψηλοί τίτλοι tTG IgA (>10x φυσιολογικό)**
  - 35% των παιδιών στους 12 μήνες
- **Χαμηλότεροι τίτλοι tTG IgA (<10x φυσιολογικό)**
  - 75% των παιδιών στους 12 μήνες
- **Ολική ατροφία των λαχνών**
  - 2/3 των παιδιών στα 2 έτη
- Gidrewicz D et al. JPGN 2017;64: 362–367

Μη ικανοποιητική ανταπόκριση των ορολογικών δεικτών παρά τη δίαιτα ελεύθερης γλουτένης

- **Ακούσια ή εκούσια κατανάλωση γλουτένης**
- Ανθεκτική (refractory) κοιλιοκάκη
- Τ-λέμφωμα συνδεδεμένο με εντεροπάθεια (enteropathy-associated T-cell lymphoma)
- Ελκωτική νηστίτιδα

Ανοχή στη γλουτένη σε ασθενείς με κοιλιόκακη που λαμβάνουν δίαιτα με γλουτένη.

- Σε μια μελέτη 30 χρόνων μετά τη διάγνωση της κοιλιόκακης τα 2/3 των ασθενών με πλημμελή συμμόρφωση σε ΔΕΓ δεν παρουσίαζαν ατροφία των λαχνών στη βιοψία
- Norsa L et al. JPGN 2018;67: 361–366

Ανοχή στη γλουτένη σε ασθενείς με κοιλιοκάκη που λαμβάνουν δίαιτα με γλουτένη.

Matysiak-Budnik Y. Gut 2007;1379-1386

Coeliac disease and gluten tolerance

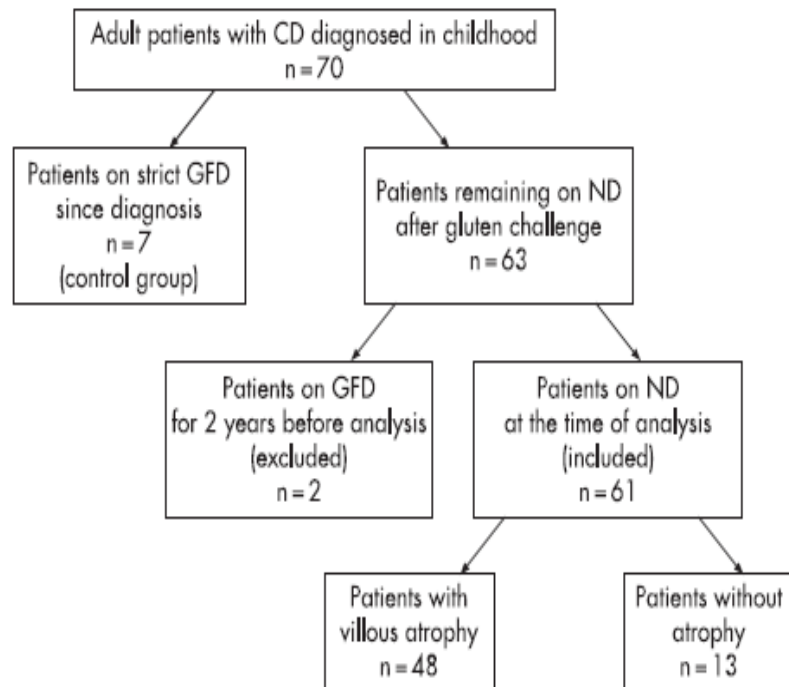

Figure 1 The study cohort. GFD, gluten-free diet; ND, normal diet.

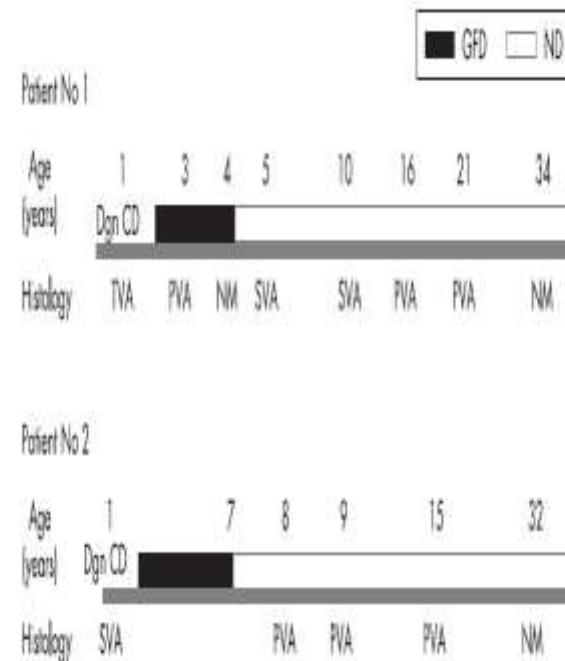

Figure 3 Follow-up in two patients with CD diagnosed in childhood who developed histological tolerance to gluten on a normal diet. GFD, gluten-free diet; ND, normal diet; Dgn CD, diagnosis of coeliac disease; TVA, total villous atrophy; SVA, subtotal villous atrophy; PVA, partial villous atrophy; NM, normal mucosa. In both patients, a gradual histological recovery could be observed on a gluten-containing diet.

Λανθάνουσα ή δυνητική (potential) κοιλιοκάκη

- συμπτώματα ($\pm$),
- ορολογικοί δείκτες (+)
- ιστολογική βλάβη (-)
- Συνεχίζουμε τη δίαιτα με γλουτένη
- Στενή παρακολούθηση (κλινική, εργαστηριακή)
- Σε μερικούς οι ορολογικοί δείκτες μετατρέπονται από θετικοί σε αρνητικοί

Άλλες παθήσεις που συνδέονται με γλουτένη (μη κοιλιοκάκη)

- Αλλεργία στα δημητριακά (Wheat allergy)
- Σύνδρομο δυσανεξίας στη γλουτένη (WIS, wheat intolerance syndrome)
- Αναφυλακτικό σύνδρομο όταν η λήψη δημητριακών ακολουθείται σε μικρό χρονικό διάστημα από άσκηση (WDEIA, wheat dependent exercise induced anaphylaxis)
- Ασθμα Baker

Wheat allergy (Αλλεργία στα δημητριακά)

- Αλλεργική αντίδραση εκδηλούμενη με τη μεσολάβηση της **IgE**
- Συνήθη συμπτώματα από το γαστρεντερικό: (ναυτία, έμετος, κοιλιακό άλγος, διάρροια)
  - σε αντίθεση με την κοιλιοκάκη η αντίδραση είναι **ταχεία** (μέσα σε λεπτά έως 2 ώρες από τη λήψη της γλουτένης)
- Πιθανότητα για εξωεντερικές εκδηλώσεις: δέρμα (κνίδωση) αναπνευστικό (ρινίτιδα, βήχα, συριγμό)

Wheat allergy (Αλλεργία στα δημητριακά)

- Η αλλεργία στα δημητριακά υποχωρεί με την πάροδο της ηλικίας, (παραμένει σε μικρό ποσοστό εφήβων) αντίθετα με την κοιλοκάκη που είναι ισόβια
- Ειδικά IgE αντισώματα στη γλουτένη εμφανίζονται στα πρώτα 2 έτη της ζωής
- Η διάγνωση απαιτεί προσεκτικό ιατρικό ιστορικό, εργαστηριακές εξετάσεις και σε πολλές περιπτώσεις δοκιμασία πρόκλησης

Σύνδρομο δυσανεξίας στα δημητριακά Non celiac gluten sensitivity syndrome (NCGS) or Wheat intolerance syndrome (WIS)

- **Συμπτωματολογία** (κοιλιακό άλγος, μετεωρισμός, αέρια, διάρροια) που υποχωρεί με τη δίαιτα ελεύθερης γλουτένης αλλά επανέρχεται με την επανεισαγωγή της γλουτένης
- Δεν υπάρχει ιστολογική βλάβη στη βιοψία του λεπτού εντέρου
- Ορολογικοί δείκτες κοιλιόκακης αρνητικοί
- Η διάγνωση επιβεβαιώνεται αφού πρώτα αποκλεισθούν η κοιλιόκακη και η αλλεργία στα δημητριακά

Σύνδρομο δυσανεξίας στα δημητριακά

- **Επίπτωση:** Μεγ Βρετανία 13%,
Αυστραλία 7,3%, ΗΠΑ 0.6%
- **Δίαιτα πτωχή σε FODMAPS** (fermentable oligosaccharides, Disaccharides, Monosaccharides and polyoles) **βελτιώνει τα συμπτώματα του συνδρόμου**
- **Η ΔΕΓ είναι πτωχή σε FODMAPS**

FODMAP υδατάνθρακες (ζυμώσιμοι ολιγοσακχαρίτες, δισακχαρίτες, μονοσακχαρίτες και πολυόλες)

- φρουκτόζη: φρούτα, μέλι
- γαλακτόζη: γαλακτοκομικά προϊόντα.
φρουκτόζες: σιτάρι, σκόρδο, κρεμμύδι.
- γαλακτόζες: όσπρια όπως φασόλια, φακές, σόγια.
- φρούτα με κουκούτσι: βερίκοκα, κεράσια, νεκταρίνια, ροδάκινα, δαμάσκηνα
πολυόλες: γλυκαντικές ουσίες (σορβιτόλη, ξυλιτόλη)

WDEIA (wheat dependent exercise induced anaphylaxis)

- Αναφυλακτικό σύνδρομο όταν η λήψη δημητριακών ακολουθείται σε μικρό χρονικό διάστημα από άσκηση
- Η λήψη ασπιρίνης ευοδώνει και επιδεινώνει τα συμπτώματα

Ασθμα Baker

- Ευαισθητοποίηση στη γλουτένη από εισπνοή αλεύρων
- Επαγγελματική έκθεση
- Συμπτώματα : Ρίνιτιδα, άσθμα, χρόνιος βήχας
- Τα συμπτώματα υποχωρούν όταν διακοπεί η έκθεση στα άλευρα

Πολλοί θέλουν να πιστεύουν ότι η ΔΕΓ είναι ο σωστός τρόπος

- Να χάσουν βάρος
- Να νιώσουν καλύτερα
- Να απαλύνουν τα γαστρεντερικά τους συμπτώματα

Εκρηκτική αύξηση προϊόντων ελεύθερων γλουτένης

- Μεγαλύτερη ποικιλία, καλύτερη γεύση, ψυχολογική ικανοποίηση
- Εμπορευματοποίηση
- Χρήματα που ξοδεύονται για τα προϊόντα αυτά στις Η.Π.Α.
- 2012   4.4 δισεκατομμύρια \$
- 2017   6.6 δισεκατομμύρια \$

WHEAT BELLY™

Join our Mailing List

Subscribe

No exercise. No counting calories. No deprivation.

CLICK HERE

Home At

Search our Blog

BUY THE BOOK

Cardiologist William Davis, MD

When my patients gave up wheat, they lost an average of 26.7 lbs each!”*

“They also beat diabetes, joint pain, colitis, fatigue, blood sugar problems...and more!”*

Exclusive Offer!
CLICK HERE

heat
t

Slimmer, Stronger, Healthier, and Energized!

Η ΔΕΓ αδυνατίζει;

- Αφαίρεση γλουτένης: πλούσιες σε θερμίδες τροφές (γλυκά, σφολιατοειδή, μπύρα, ζυμαρικά, μπισκότα, ψωμί)
- Βραχυπρόθεσμο θετικό αποτέλεσμα
- Η συνταγή για υγιεινό αδυνάτισμα δεν έχει σχέση με το αν οι τροφές που θα καταναλώσουμε θα περιέχουν ή όχι γλουτένη.

Συσκευασμένα προϊόντα χωρίς γλουτένη

- Έχουν μεγάλη περιεκτικότητα σε:
- λιπαρά
- ζάχαρη (υψηλό γλυκαιμικό δείκτη)
- νάτριο

ΔΕΓ και αυτισμός I

- Πριν από 30 χρόνια πρόταση θεωρίας
- οι συμπεριφορικές διαταραχές του αυτισμού : παθολογική ενεργοποίηση συστήματος των οπιοειδών (ενδορφίνες) του εγκεφάλου.
- Η καζεΐνη στο γάλα και η γλουτένη στα δημητριακά έχουν οπιοειδή δραστηριότητα (εξορφίνες)

ΔΕΓ και αυτισμός II

- **Ομοφωνία για τον αυτισμό 2010:** Τα διαθέσιμα ερευνητικά δεδομένα **δεν υποστηρίζουν τις δίαιτες αποφυγής καζεΐνης, γλουτένης** μεμονωμένα ή σε συνδυασμό σαν πρωταρχική θεραπεία του αυτισμού
- **ΔΕΓ σε αυτιστικά παιδιά**
- συνήθως τρώνε επιλεκτικά
- **ενέχει τον κίνδυνο σοβαρών διατροφικών ανεπαρκειών**

Συνέπειες άλογης χρήσης ΔΕΓ

- Απώλεια χρημάτων
- Απώλεια χρόνου
- Στέρση κοινωνικότητας
- Ανεπαρκής πρόσληψη θρεπτικών συστατικών (σίδηρο, ασβέστιο, θειαμίνη, ριβοφλαβίνη, νιασίνη, φυλλικό οξύ, φυτικές ίνες)

Η ΔΕΓ συνιστάται

- Κοιλιοκάκη
- Αλλεργία στα σιτηρά
- Σύνδρομο δυσανεξίας στη γλουτένη (αφού τεθεί με βεβαιότητα η διάγνωση)
- Αναφυλακτικό σύνδρομο όταν η λήψη δημητριακών ακολουθείται σε μικρό χρονικό διάστημα από άσκηση